

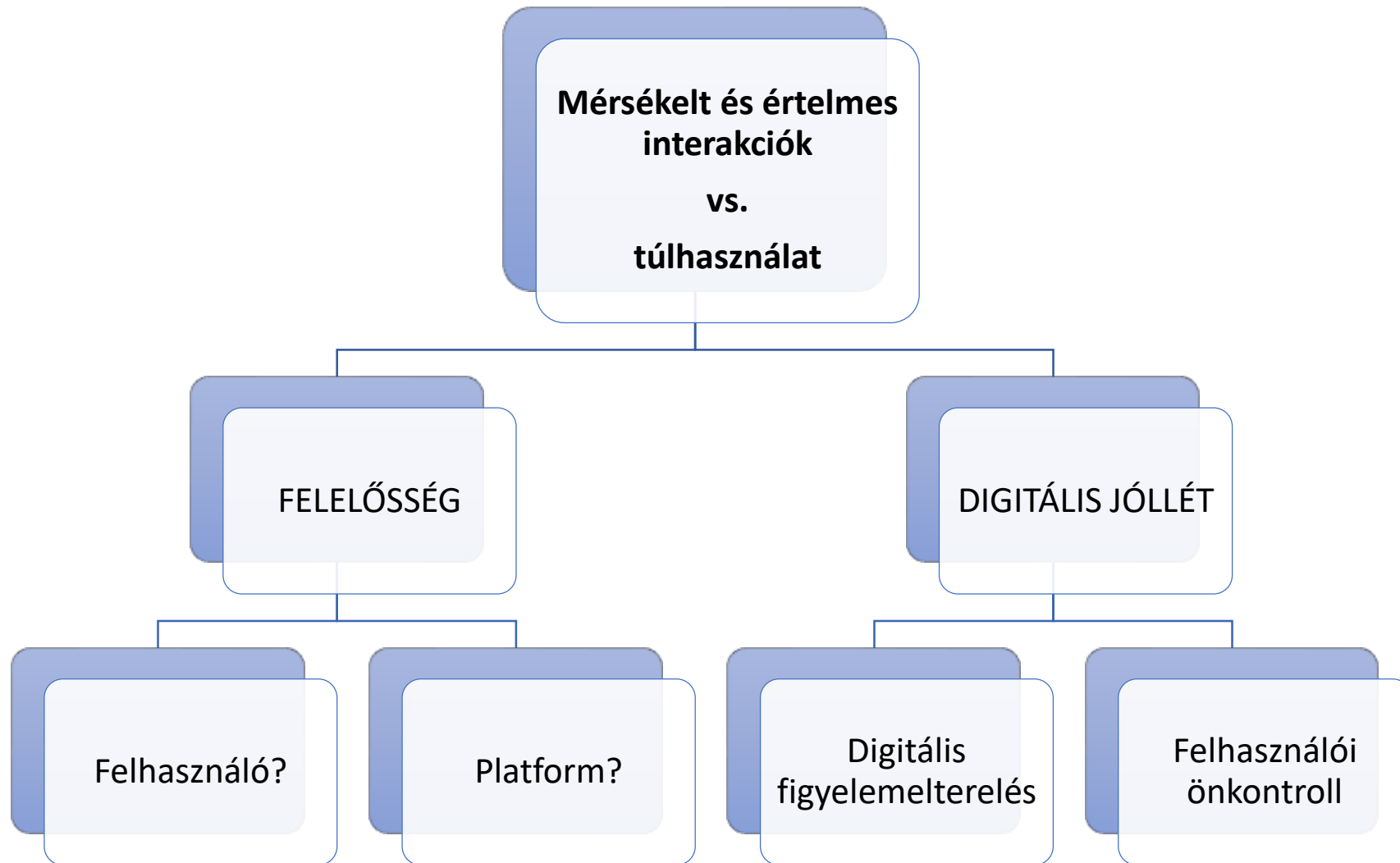

Felhasználói elköteleződés, vagy digitális jóllét? – platformizáció, design, felelősség

Timár Borbála

doktorjelölt

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem

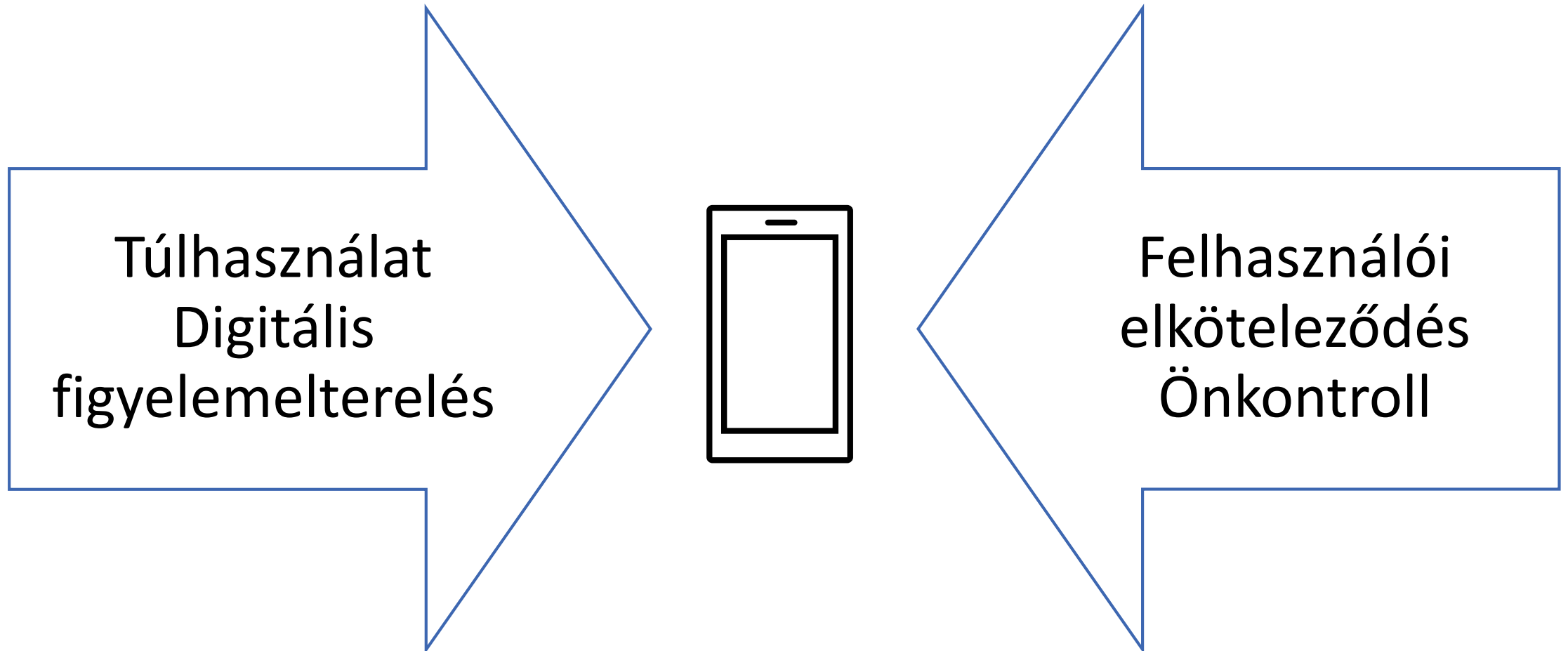
Felelősség

„azáltal, hogy a gondoskodási kötelezettséget az egyénekre és az intézményektől távol helyezik át, az eszközgyártók hallgatólagosan megvédhetik magukat a hanyagság vádjával szemben az új alapértelmezett beállítások kiválasztásával és terjesztésével.”
(Mulvin, 2018.)

A platformok valójában saját kritikusaik nyelvét adaptálják
(Beattie-Daubs, 2020.)

Párhuzam a gyorséttermek és az online szolgáltatók között: a felhasználó önkontrollja, a személyes felelősség, a szégyenérzet. (Dennis, 2021.)

A platformok és a felhasználók jólléte

A digitális jóllétet támogató beavatkozások csoportosítása tervezői szempontból (Gruber, 2023.)

a.) **Külső beavatkozások:** képernyőidő-mérő, vagy „hagyományos” digitális jóllét-applikációk

b.) **Redesign:** a jelenleg használatos megoldások átalakítása, hogy ne a felhasználó ágeniája ellenében hasson

c.) **Közvetlen beavatkozások:** a képernyő szürkeárnyalatosra állítása, vagy figyelmeztető üzenetek felugrása a szórakozott telefonhasználat idején

d.) **Nudging:** figyelmeztető jelzések (például vibrálás vagy lassan elsötétülő képernyő) küldése

Megtörni a „bőségszaru-paradigmát” (Widdicks, Pagram, 2019.)

A digitális technológia felhasználásának és keresletének csökkentése fenntarthatósági és a felhasználók jólléte szempontjából is előnyös (Widdicks et al. 2019, 2022.)

Értelmes interakciók:

- Inkább a boldogság, mint a hatékonyság szemszögéből tervezzünk (Hassenzahl et al. 2013.)

Eudaimonikus interakciós élmények prioritása (Mekler és Hornbæk, 2016):

- kapcsolódás, cél, koherencia, rezonancia és jelentőség (azaz „az az érzés, hogy egy adott pillanatban tapasztalatainkat és cselekedeteinket fontosnak és értékesnek, ugyanakkor következménnyel bírónak és tartósnak érezzük”)

Fenntarthatóság és értelmes interakciók

A digitális technológia felhasználásának és keresletének csökkentése fenntarthatósági és a felhasználók jólléte szempontjából is előnyös (Widdicks et al. 2022.)

Értelmes interakciók:

- Inkább a boldogság, mint a hatékonyság szemszögéből tervezzünk (Hassenzahl et al. 2013.)
- Olyan érzelmi, információs vagy érzékelhető hatást gyakorolnak, amelyekről az emberek úgy gondolják, hogy javítják életüket, interakciós partnereik életét vagy személyes kapcsolataikat. (Litt et al. 2018 – Facebook)

Eudaimonikus interakciós élmények prioritása (Mekler és Hornbæk, 2016):

- kapcsolódás, cél, koherencia, rezonancia és jelentőség (azaz „az az érzés, hogy egy adott pillanatban tapasztalatainkat és cselekedeteinket fontosnak és értékesnek, ugyanakkor következménnyel bírónak és tartósnak érezzük”)

Mérsékelt használat: lehetséges tervezési irányok (Widdicks)

Beépíteni az üzleti modellbe (érték vs versenyhátrány)

Támogatni, de nem kontrollálni a felhasználót az autonóm döntésekben

A mérsékelt internethasználatot segítő applikációk (személyre szabottság vs adatigény)

A megtévesztő és sötét mintázatok (patterns) átfordítása

A felhasználók meglévő stratégiáinak feltárása, co-design

Felhasználói elköteleződés vagy digitális jóllét (Doherty és Biega, 2022.)

a.) kiterjesztett felhasználói elköteleződés-vizsgálat, invazív design és személyre szabás

b.) a külsődleges ártalmak csökkentése (gyűlöletbeszéd, dezinformáció, CSAM)

c.) értékérzékeny (value sensitive) és részvételi (participatív) design

d.) méltányosság a tervezésben

e.) non-design

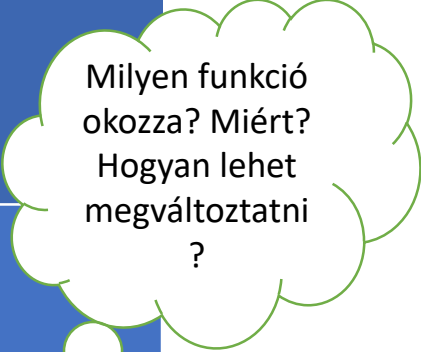
Részvételi tervezés

A platform neve, logója

Mi mindent
tud?
(affordanciák)

Szlogen,
rövid leírás

3 szorongás /
funkció

Milyen funkció
okozza? Miért?
Hogyan lehet
megváltoztatni
?

Részvételi tervezés – digitális jóllét

ha semmilyen online információban nem bízunk meg az hírek terjedése miatt, elfordulunk a hírektől, vagy elfogadjuk a szélsőséges vagy légből kapott magyarázatokat, "alternatív" tényeket

információs krízis

a beláthatatlan, ismeretlen technológiával kapcsolatos szorongás, például attól, hogy önálló életre kel, elveszi a munkánkat

mesterségesintelligencia-szorongás

a hírfolyamunkban megjelenő pozitív / negatív témák aránya befolyásolja a hangulatunkat, és meghatározza, vidámat vagy szomorút posztolunk

digitális érzelmetpadás

az állandó elérhetőség igénye, önmagunkkal szemben támasztott elvárása, amelyet külső igényként élünk meg

elérhetőségi stressz

az online technológián keresztül elérhető ingerek kiintetett fontossága, az egyén esze örökké az online történéseken, eseményeken jár, és azonnal reagál ezekre

online éberség

a kimaradástól való félelem (fear of missing out) arra az aggodalomra utal, hogy az online tartalmakat és mások interakcióit nem láthatjuk, és nem reagálunk rájuk a kellő időben

FOMO

a közösségi médiában az önreprezentáció felfokozott igénye bizonytalanságot kelthet az egyénben azzal kapcsolatban, hogyan reagálnak majd rá mások, mennyire fogadják el, milyen reakciókat kap

elfogadási szorongás

a közösségi médiából származó információs túlerheltség (túl sok információ) miatti pszichológiai kimerültség

közösségi média - fáradtság

noha tisztában vagyunk azzal, milyen beállításokat, jelszavakat kéne használnunk, és védenünk kell a magánszféránkat, a valóságban nem fektetünk energiát a saját online biztonságunkba

kieletlen biztonság

egy olyan helyzet, amelyben egy technológiai eszköz megzavarja az egyént valamilyen más tevékenység végzésében, ez akár folyamatos figyelem- és koncentráció-csökkenést eredményezhet

digitális figyelemelterelés

Köszvényes
Edvitsch

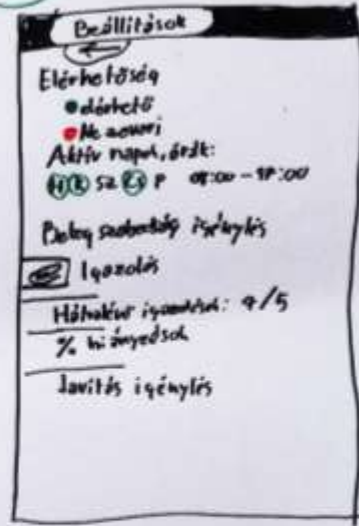
ELÉRHETŐSÉG
& Tmesoz

1

2

2/3: Naponta dolgozott limit
♪: Adott tantárgy
A: 1 órás tananyag

DIGITÁLIS FIGYELEM-ELTERELÉS

HASONLÓ
ÉRDEKLŐDÉSI
KÖRREL RENDELKE-
ZŐK

- TE HOL VETTED
AZ ÉSKÜVŐI RUHÁD?

- TE IS SZERETED
A HUNYVAT?

FOMO

- KERESŐ
- EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS
 - HLA KÖRÖLTET
 - ÉSKÜVŐI RUHÁK
 - TÖRÖKORSZÁG
 - KÉZILABDA
 - BÚVÁRKODÁS

Digitális
figyelemelterelés

Digitális figyelem-
elterelés

@mintageza

Egészséges táplálkozás

>> Üzenet <<

Kézilabda

Ésküvői ruhák

Kézilabda	Receptek	Utazás
Szájfény	Kutyák	Going out

Köszönöm a figyelmet!

timar.borbala@g.mome.hu